

Sygn. akt III AUa 432/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Beata Michalska (spr.)

Sędziowie: SSA Iwona Szybka

SSA Anna Rodak

Protokolant: st. sekr. sąd. Aleksandra Słota

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 marca 2017 r. w Ł.

sprawy **M. C. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę

na skutek apelacji M. C. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 25 stycznia 2016 r. sygn. akt VIII U 3077/14

- 1. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przyznaje M. C. (1) prawo do emerytury od 29 czerwca 2014 roku;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz M. C. (1) kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za obie instancje.**

Sygn. akt III AUa 432/16

UZASADNIENIE

Ubezpieczony M. C. (1) w dniu 13 sierpnia 2014r. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z 9 lipca 2014r. odmawiającej przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie art.184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t.: Dz.U.z 2016r., poz.887) i rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Odwołujący się wniósł o jej zmianę i przyznanie emerytury przez uwzględnienie do stażu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia od 7 lipca 1977r. do 30 września 1988r. w (...) Fabryce (...) w Ł. przy pracach spawalniczych wymienionych w Dziale XIV, poz. 12 oraz przy szlifowaniu lub ostrzeniu wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowaniu mechanicznym z Działu III, poz. 78 , wykazu A stanowiącego załącznik do cyt. rozporządzenia.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podnosząc , iż odnośnie spornego okresu zatrudnienia wnioskodawca przedstawił zaświadczenie z informacją, że stanowisko spawacz jest

zaliczane do stanowisk, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach oraz świadectwo pracy, w którym wskazano że wnioskodawca zajmował stanowisko : spawacz-ślusarz-blacharz.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z 25 stycznia 2016r., w sprawie sygn. akt VIII U 3077/14, oddalił odwołanie .

Rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach faktycznych :

M. C. (1), ur. (...), wniósł o emeryturę w dniu 12 czerwca 2014 r. Nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Jak ustalił Sąd Okręgowy, od 7 lipca 1977r. do 30 września 1988r. wnioskodawca pracował w (...) Fabryce (...) w Ł.. Został zatrudniony w Wydziale Mechanicznym N. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku ślusarza – blacharza. Zakład zajmował się produkcją maszyn jedwabniczych. Pod wydział mechaniczny podlegał oddział blacharni, prasy, krajalni i tworzyw sztucznych. Oddział blacharni był oddzielony od pozostałych oddziałów. Ślusarze i blacharze zajmowali się przygotowaniem materiałów do spawania dla spawaczy. Z dniem 20 kwietnia 1979r. wnioskodawca ukończył podstawowy kurs spawania elektrycznego i wydano mu książkę spawacza. 24 października 1979r. został zwolniony z pracy celem odbycia służby wojskowej. Zasadniczą służbę wojskową odbywał w okresie od 25 października 1979 r. od 6 października 1981 r. Następnie powrócił do pracy w (...) z dniem 2 listopada 1981 r. W umowie o pracę z 2 listopada 1981r. wskazano, że został zatrudniony w Wydziale Mechanicznym N. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku spawacza-ślusarza. Stanowisko takie zostało również wskazane w karcie obiegowej zmiany z 30 października 1981 r., angażach z 17 sierpnia 1982 r., z 31 marca 1984 r., z 7 stycznia 1985 r. W angażu z 18 grudnia 1986r. wskazano, iż wnioskodawca jest zatrudniony na stanowisku spawacz-ślusarz-blacharz. Stanowisko takie zostało również wskazane w angażach z 16 kwietnia 1987 r., z 20 października 1987 r., z 11 lutego 1988r. oraz z 2 maja 1988 r.

Jak ustalił Sąd Okręgowy, po powrocie z wojska wnioskodawca pracował na blacharni. Do jego obowiązków należało wyłącznie spawanie, nie wykonywał czynności ślusarskich. Ubezpieczony spawał elektrycznie, a w późniejszym okresie również gazowo. Pracował w ubraniu i obuwiu ochronnym, rękawicach oraz masce spawalniczej. Pracodawca w zaświadczeniu z 21 maja 1984r. wskazał, że zajmowane przez wnioskodawcę stanowisko jest zaliczone do stanowisk, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach wymienione w Załączniku Nr 1 do Zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego Nr 7 z 19 maja 1983r., Dział XIV, poz. 12. W latach 1983-1988 wnioskodawca otrzymywał dodatek za pracę w szczególnych warunkach. W świadectwie pracy z 30 września 1988r. pracodawca wskazał, iż był on zatrudniony od 7 lipca 1977r. do 30 września 1988r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku: spawacz-ślusarz-blacharz. Pracodawca nie wystawił wnioskodawcy świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Wg ustaleń Sądu I instancji, w dalszej kolejności wnioskodawca pracował od 6 października 1988r. do 30 września 1990r. w Gminnej Spółdzielni (...)

w A. na stanowisku ślusarz-spawacz. Spółdzielnia zajmowała się produkcją drzwi, krat i bram z metalu. Wnioskodawca wykonywał przede wszystkim czynności spawacza, ale również zajmował się pracami ślusarskimi. Do jego obowiązków należało wykonanie szkieletu drzwi, docięcie elementów, złożenie kształtowników, spawanie elementów, prostowanie i szlifowanie. Pracodawca nie wystawił świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Od 20 stycznia 1992r. wnioskodawca jest zatrudniony w B. (...)

z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy. W umowach

o pracę zawieranych na czas określony z 20 stycznia 1992 r., z 21 kwietnia 1992 r., z 22 lipca 1992r., z 1 października 1992r., z 1 stycznia 1993r., z 1 lipca 1993r., z 1 stycznia 1994r., z dnia 30 czerwca 1994r., z 31 grudnia 1994r., z 30 czerwca 1995r., z 29 grudnia 1995r. oraz na czas nieokreślony z 31 grudnia 1996r. wskazano, iż wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku spawacza. W aktach osobowych ze spornego okresu zatrudnienia znajdują się także zaświadczenia lekarskie stwierdzające, iż M. C. (1) był zdolny do pracy na stanowisku spawacza. Spółka (...) zajmuje się produkcją drzwi i ościeżnic. Od początku zatrudnienia w B. (...) wnioskodawca wykonywał wyłącznie

prace spawalnicze w zakresie spawania elektrycznego w wymiarze 8 godzin dziennie. Elementy do spawania były przygotowywane dla spawaczy na blacharni, gdzie gilotyną cięto materiał.

Wg ustaleń Sądu Okręgowego, wnioskodawca udokumentował na 1 stycznia 1999r. ogólny staż pracy w wymiarze w wymiarze 25 lat, 10 miesięcy i 6 dni. Organ rentowy nie zaliczył mu do stażu pracy w warunkach szczególnych żadnego okresu zatrudnienia. Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentacji osobowej i zeznań świadka M. C. (2) pracującego ze skarżącym w GS (...) w A., świadka K. C. zatrudnionego z odwołującym w (...) w Ł. oraz świadków: R. K. i F. O. pracujących z wnioskodawcą zarówno w (...), jak i w późniejszym okresie w spółce (...). Zgromadzone dokumenty, zeznania wnioskodawcy oraz zeznania świadków zasadniczo nie budziły wątpliwości sądu, co do ich wiarygodności, częściowo znajdują także potwierdzenie w załączonej dokumentacji osobowej i stanowią tym samym wiarygodne źródło dowodowe. Sąd I instancji nie dał jedynie wiary zeznaniom R. K. i K. C. oraz wnioskodawcy w zakresie, w jakim wskazywali, że od początku zatrudnienia w (...), tj. od 7 lipca 1977r. do zwolnienia celem odbycia służby wojskowej w dniu 24 października 1979r. wykonywał tylko prace spawalnicze i nie wykonywał prac ślusarskich. Zeznania te są sprzeczne z dokumentacją osobową, z której wynika, że był on wówczas zatrudniony na stanowisku ślusarz-blacharz, a brak jest dokumentu świadczącego o tym, że do jego obowiązków należało również spawanie. Wnioskodawca nie posiadał również w tym czasie uprawnień spawalniczych, które nabył dopiero z dniem 20 kwietnia 1979 r.

W uzasadnieniu stanu prawnego powołano art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w myśl którego ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu (ust. 2). Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników określonych w cyt. rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. Zgodnie z § 4 ust 1 rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Za okres składkowy i nieskładkowy wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Stosownie do § 2 ust. 2 okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego, wnioskodawca nie spełnia warunku posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że od 7 lipca 1977r. do 24 października 1979r. wykonywał pracę ślusarza – blacharza i brak jest podstaw do przyjęcia, że w tym czasie wykonywał prace spawalnicze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wskazuje na to wprost treść akt osobowych wnioskodawcy ze spornego okresu. Ze znajdujących się w nich dokumentów wynika, że od 7 lipca 1977 r. do dnia zwolnienia celem odbycia zasadniczej służby wojskowej skarżący był zatrudniony na stanowisku ślusarza – blacharza. Ponadto, wnioskodawca ukończył kurs w zakresie podstaw spawania elektrycznego dopiero w dniu 20 kwietnia 1979r. i wówczas otrzymał książkę spawacza. Przesłuchani w sprawie świadkowie, w ocenie Sądu Okręgowego, nie potwierdził w sposób niebudzący wątpliwości twierdzeń ubezpieczonego, co do rodzaju wykonywanej przez niego pracy w ww. okresie od 7 lipca 1977r. do 24 października 1979r. Okres ten nie może zostać także uwzględniony na podstawie powołanego przez wnioskodawcę w odwołaniu Działu III, poz. 78 rozporządzenia, gdyż odwołujący był zatrudniony na łączonym stanowisku ślusarz – blacharz i nie wykazał, aby stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał czynności polegające na szlifowaniu lub ostrzeniu wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowaniu mechanicznym, wręcz przeciwnie negował, że wykonywał takie prace.

Ponadto zdaniem Sądu Okręgowego, na podstawie zgromadzonych dowodów nie sposób było także ustalić, że wnioskodawca w okresie zatrudnienia w GS (...) w A. od 6 października 1988r. do 30 września 1990r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał wyłącznie prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym. Z materiału dowodowego w postaci dokumentacji pracowniczej oraz zeznań świadka M. C. (2), a także samego wnioskodawcy wynika, iż w spornym okresie skarżący łączył obowiązki spawacza i ślusarza.

Wg ustaleń Sądu I instancji, zachodzą natomiast podstawy do zaliczenia skarżącemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w (...) od 2 listopada 1981r. tj. od momentu podjęcia pracy po odbyciu zasadniczej służby wojskowej do 30 września 1988r. na stanowiskach spawacza-ślusarza oraz spawacza-ślusarza-blacharza. Na podstawie zeznań świadka F. O. – kierownika Wydziału Mechanicznego, zatrudnionego w latach 80-tych i świadka K. C. zatrudnionego w przedmiotowym zakładzie w latach 1977 – 1992 oraz na podstawie zeznań wnioskodawcy ustalono, iż po powrocie z wojska i ponownym zatrudnieniu w (...) od 2 listopada 1981 r., wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał wyłącznie prace spawalnicze, wnioskodawca spawał elektrycznie elementy maszyn jedwabniczych przygotowane uprzednio przez ślusarzy i blacharzy. Powyższe znajduje częściowo potwierdzenie w aktach pracowniczych z tego okresu, z których wynika, że skarżący otrzymywał angaże na stanowisko spawacza-ślusarza, a w późniejszym okresie na stanowisko spawacza-ślusarza-blacharza. Za przyjęciem takiej wersji przemawia także fakt, iż pracodawca w latach 1983-1988 wypłacał wnioskodawcy dodatek za pracę w szczególnych warunkach, a także wystawił wnioskodawcy zaświadczenie z dnia 21 maja 1984r., w którym wskazał, iż stanowisko, które zajmuje jest zaliczone do stanowisk, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach wymienione w Załączniku Nr 1 do Zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego Nr 7 z dnia 19 maja 1983 roku Dział XIV poz. 12.

Zdaniem Sądu I instancji, do stażu pracy w warunkach szczególnych można także wnioskodawcy zaliczyć okres od 20 stycznia 1992r. do dnia 31 grudnia 1998r. w (...) spółce z o.o. w Ł. na stanowisku spawacza. Na podstawie zeznań świadków pracujących z wnioskodawcą w spornym okresie oraz zeznań samego odwołującego, ustalono, że wykonywał on wyłącznie prace spawalnicze. Elementy do spawania były przygotowywane dla spawaczy na blacharni. Zeznania te znajdują potwierdzenie w aktach osobowych wnioskodawcy - we wszystkich umowach o pracę, jakie zawarto z wnioskodawcą, wskazano, że powierzono mu stanowisko spawacza. Nadto wnioskodawca był regularnie poddawany badaniom okresowym, w których stwierdzano, iż jest on zdolny do pracy na stanowisku spawacza. W ocenie Sądu Okręgowego, w powyższych okresach wnioskodawca wykonywał zatem prace wymienione w wykazie A dział XIV poz. 12, stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia Rady Ministrów. Pomocnicze znaczenie w tym zakresie stanowi wykaz zawarty w załączniku nr 1 do Zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z 30 marca 1985r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MG z 1985 roku Nr 1, poz. 1), w którym w dziale XIV wymieniono pod poz. 12 pkt 8, stanowisko spawacza.

Sąd Okręgowy wskazał, że zaliczenie wnioskodawcy okresów od 2 listopada 1981r. do 30 września 1988r. oraz od 20 stycznia 1992r. do 31 grudnia 1998r. do stażu pracy w szczególnych warunkach daje jedynie 13 lat, 10 miesięcy i 18 dni pracy w warunkach szczególnych. Reasumując, do wymaganego co najmniej 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach wnioskodawcy brakuje 1 roku, 1 miesiąca i 12 dni. Dlatego Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Apelację od tego wyroku wniósł odwołujący się, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że powód nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach w (...) od 1977r. oraz w B. (...) po 1998r., wbrew zeznaniom świadków i strony; naruszenie prawa materialnego, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. przez niezaliczenie do okresu pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia w GS (...) w A. w związku z treścią Działu III, poz.78; naruszenie art.233 §1 k.p.c. przez dowolną ocenę dowodów skutkującą przyjęciem, że wnioskodawca w (...) od 1977r. nie wykonywał prac spawalniczych wbrew zeznaniom świadków i strony; art.328§ k.p.c. przez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku przyczyn, dla których Sąd dał wiarę tylko części zeznań świadków i dlatego odmówiono wiary zeznaniom tych świadków w pozostałym zakresie; art.227 k.p.c. przez niewłaściwe zastosowanie polegające na niewyjaśnieniu istotnych okoliczności w sprawie.

W konkluzji swojego stanowiska apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie prawa do emerytury, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania oraz orzeczenie o zwrocie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna i prowadzi do zmiany zaskarżonego wyroku, aczkolwiek z innych przyczyn niż wskazane w zarzutach apelującego. W pierwszej kolejności trzeba zauważyć, że postępowanie apelacyjne ma charakter merytoryczny, w związku z czym sąd drugiej instancji nie może ograniczać się do oceny zarzutów apelacyjnych, lecz musi - niezależnie od ich treści - dokonać ponownych własnych ustaleń, a następnie poddać je ocenie pod kątem prawa materialnego (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, Nr 6, poz. 55). Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz.U. z 2016r., poz. 887 ze zm.), ubezpieczeni urodzeni, jak wnioskodawca, po dniu 31 grudnia 1948 r., uzyskują prawo do emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 tej ustawy (60 lat dla mężczyzn), jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym oraz mają niezbędny okres składkowy i nieskładkowy, o którym stanowi art. 27 ustawy, tj. 25 lat dla mężczyzn. Niezbędnym warunkiem jest również nieprzystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.), wnioskodawca winien wykazać co najmniej 15 lat pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wymienionych w załącznikach do przedmiotowego rozporządzenia.

W niniejszej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia wymogu 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Przy czym organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawcy żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach. Natomiast Sąd Okręgowy, po przeprowadzeniu obszernego i wnikliwego postępowania dowodowego, jak też po wszechstronnym rozważeniu całości zgromadzonych dowodów, uznał, że należy zaliczyć wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych dwa okresy w łącznym wymiarze 13 lat, 10 miesięcy i 18 dni: zatrudnienia w (...) od 2 listopada 1981r. tj. od momentu podjęcia pracy po odbyciu zasadniczej służby wojskowej do 30 września 1988r. oraz od 20 stycznia 1992r. do dnia 31 grudnia 1998r. w (...) spółce z o.o. w Ł. – w obu przypadkach wnioskodawca wg ustaleń Sądu I instancji wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązki spawacza przy pracach wymienionych w wykazie A, dziale XIV, poz. 12, stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. Uznając te ustalenia za prawidłowe, oparte na całokształcie zgromadzonego materiału dowodowego Sąd Apelacyjny podziela je w całości i przyjmuje za własne bez potrzeby ich ponownego przytoczenia.

Sąd Apelacyjny podziela też w całości ustalenia Sądu Okręgowego odnośnie braku podstaw faktycznych i prawnych do zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach pozostałych dwóch spornych okresów zatrudnienia wnioskodawcy: od 7 lipca 1977r. do 24 października 1979r. w (...) oraz od 6 października 1988r. do 30 września 1990r. w GS (...) w A.. W pierwszym ww. okresie wnioskodawca pracował na stanowisku ślusarza – blacharza i, jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy, brak jest dowodów, że tym czasie wykonywał prace spawalnicze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Treść akt osobowych wnioskodawcy ze spornego okresu wskazuje, że od 7 lipca 1977 r. do dnia zwolnienia celem odbycia zasadniczej służby wojskowej skarżący był zatrudniony na stanowisku ślusarza – blacharza. Nadto ukończył kurs w zakresie podstaw spawania elektrycznego dopiero w dniu 20 kwietnia 1979r. i wówczas otrzymał książkę spawacza, nabywając uprawnienia spawacza. Odnośnie drugiego ze wskazanych okresów Sąd Okręgowy również zasadnie uznał i prawidłowo uzasadnił swoje stanowisko, że z dokumentacji pracowniczej oraz zeznań świadka M. C. (2), a także samego wnioskodawcy wynika, iż w spornym okresie skarżący łączył obowiązki spawacza i ślusarza, co z kolei wyklucza zaliczenie tego okresu do stażu pracy w warunkach szczególnych. W rezultacie chybione są zarzuty apelacji naruszenia art.233§1 k.p.c., art.328§ k.p.c. i art.227 k.p.c. Sąd Okręgowy poczynił w tym zakresie niewadliwe ustalenia faktyczne w oparciu o niesporne dowody z dokumentów zgromadzonych w

aktach osobowych i niesprzeczne z nimi zeznania świadków zgłoszonych przez wnioskodawcę. Ustalenia te słusznie doprowadziły do konstatacji, że charakter czynności wykonywanych przez wnioskodawcę w dwóch ww. spornych okresach zatrudnienia nie pozwala przyjąć, że była to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku ujętym w wykazie A, dziale XIV, poz. 12 stanowiącym załącznik do cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. Sąd Okręgowy prawidłowo zaakcentował priorytet dokumentacji pracowniczej, której treść i prawdziwość nie była sporna oraz specyfikę pracy w GS (...) w A. .

Nie znajdując podstaw do uwzględnienia zarzutów naruszenia prawa materialnego w odniesieniu do wykazu A, dział XIV, poz. 12, stanowiącego zał. do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r., niewątpliwie zasady jest jednak zarzut naruszenia art. 184 ust. 1 i 2 w związku z art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, aczkolwiek z innych przyczyn niż wskazane w uzasadnieniu apelacji. W tym przypadku Sąd Apelacyjny dostrzega owo naruszenie w niezaliczeniu - przy prawidłowo ustalonych okolicznościach faktycznych w odniesieniu do poszczególnych, wyżej wymienionych, okresów zatrudnienia wnioskodawcy - do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej. Błędnie okres ten został pominięty przez Sąd Okręgowy.

Zgodnie z uchwałą 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r. (II UZP 6/13, OSNP 2014/3/42), czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 u.e.r.f.u.s.). W uchwale wskazano na możliwość uwzględnienia okresu służby wojskowej odbywanej pod rządami art. 108 ust. 1 cyt. ustawy z 21 listopada 1967 r. W okresie odbywania służby wojskowej przez wnioskodawcę zasadniczo gwarantował on pracownikowi, po spełnieniu warunków w niej wskazanych (określonych w art. 106 ust. 1), wliczenie okresu służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Przepis art. 106 ust. 1 tej ustawy wskazywał przy tym na obowiązek pracodawcy, który zatrudniał pracownika w dniu powołania do zasadniczej służby wojskowej, do zatrudnienia go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszerogowania osobistego jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia. Warto dodać, że w orzecznictwie przyjęto, iż przewidziany w art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej w brzmieniu pierwotnym, trzydziestodniowy okres, w którym pracownik miał zgłosić powrót do pracy u pracodawcy zatrudniającego go przed służbą wojskową, nie jest ani okresem służby wojskowej, ani okresem pracy i nie podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2012 r., II UK 125/11, OSNP 2013 nr 1-2, poz. 18). Szczegółowe zasady zaliczenia zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia zostały uregulowane w rozporządzeniu Rady Ministrów z 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. z 1968r., Nr 44, poz. 318 ze zm.). Jak wskazał Sąd Najwyższy w przywołanej uchwale, pod rządami ww. przepisów żołnierzowi zatrudnionemu przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych (I kategorii zatrudnienia), który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach, czas odbywania służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem przed powołaniem do służby wojskowej oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Oznacza to, że w powyższych okolicznościach taki okres służby wojskowej jest nie tylko okresem służby w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 u.e.r.f.u.s., ale także okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Można jeszcze tylko zasygnalizować, że zgodnie z najnowszą uchwałą Sądu Najwyższego z 2 lipca 2015r., III UZP 4/15, okres zasadniczej lub okresowej służby wojskowej odbytej w czasie od 29 listopada 1967 r. do 31 grudnia 1974r. zalicza się do okresu pracy w szczególnych warunkach wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 u.e.r.f.u.s.) także w sytuacji, gdy ubezpieczony bezpośrednio przed powołaniem do służby wojskowej pracował w warunkach szczególnych oraz po zwolnieniu z tej służby podjął w innym zakładzie pracy zatrudnienie niestanowiące pracy w szczególnych warunkach, jeżeli zostały spełnione przesłanki, o których mowa w

art. 108 ust. 1 cyt. ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. oraz w § 2-5, 7 i 8 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968r. Nadto w wyroku z dnia 11 sierpnia 2016 r., w sprawie II UK 319/15, Sąd Najwyższy uznał, że zaliczeniu do okresu pracy w warunkach szczególnych podlega okres służby wojskowej także wówczas, gdy nie był on poprzedzony zatrudnieniem w warunkach szczególnych, jeżeli po jej odbyciu pracownik w ciągu trzydziestu dni podjął zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby.

Na uwagę zasługuje też najnowsza uchwała Sądu Najwyższego z 14 lipca 2016r., w sprawie III UZP 9/16, zgodnie z którą czas odbywania zasadniczej służby wojskowej w okresie obowiązywania art.125 ust.1 ustawy z 26 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony PRL w brzmieniu ustalonym w jednolitym tekście (Dz.U. z 1984r., Nr 7, poz.31) do zmiany tego przepisu z dniem 9 grudnia 1991r. zalicza się – na warunkach określonych w tym przepisie – do okresu zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy w zakładach wymienionych w zał. nr 2 i 3 do ustawy z 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, wymaganego do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego, o którym mowa w art. 6 ust.1 tej ustawy w związku z art.2 ustawy z 30 czerwca 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych. W uzasadnieniu uchwały pokreślono, że w ustalonym stanie faktycznym (okres zasadniczej służby wojskowej – od 30 października 1987 do 15 czerwca 1989r.) zastosowanie ma art.125 ust.1 cyt. ustawy o powszechnym obowiązku obrony w brzmieniu ustalonym od 11 lutego 1984r. (j.t.: Dz.U. z 1984r., Nr 7, poz.31), który z kolei odpowiada treści art.120 ust.1 w brzmieniu obowiązującym od 1 września 1979r. (Dz.U. z 1979r., Nr 15, poz.97), a mającym zastosowanie w stanie faktycznym niniejszej sprawy (zasadnicza służba wojskowa odbyta w okresie od 25 października 1979r. do 6 października 1981r.). W myśl tego przepisu, pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień prawno-pracowniczych wynikających z Kodeksu pracy oraz z przepisów szczególnych. Zdaniem Sądu Najwyższego z art.125 ust. 1 (do 11 lutego 1984r. – art.120 ust.1) wynika czytelna i jednoznaczna językowo reguła statuująca tzw. fikcję prawną, zgodnie z którą okres niewykonywania zatrudnienia w ramach stosunku pracy w czasie odbywania zasadniczej służby wojskowej (po spełnieniu dodatkowych warunków określonych w tym przepisie) jest traktowany jako równorzędny z okresem rzeczywistego wykonywania zatrudnienia i w całości wliczany do niego z uwzględnieniem uprawnień wynikających nie tylko z przepisów Kodeksu pracy, ale również z wszystkich przepisów szczególnych. Na gruncie obowiązywania tych samych przepisów ustawy o powszechnym obowiązku obrony w zbliżonym stanie faktycznym Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z 18 stycznia 2017r., w sprawie III AUa 171/16 zmienił wyrok Sądu I instancji oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury w niższym wieku. Z uzasadnienia tego wyroku wynika przy tym, że podstawą rozstrzygnięcia było uwzględnienie ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zasadniczej służby wojskowej odbywanej od 23 kwietnia 1985r. do 23 kwietnia 1987r.

Przekładając powyższe rozważania na stan sprawy, należy zauważyć, że wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową w trakcie zatrudnienia w (...) od 25 października 1979r. do 6 października 1981r. Po zakończeniu służby wojskowej w dniu 2 listopada 1981r. przed upływem 30 dni podjął ponownie zatrudnienie w tym samym zakładzie na stanowisku pracy objętym szczególnymi warunkami. W rezultacie tych niespornych ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy, należy uznać, że wnioskodawca spełnił warunki uzasadniające zaliczenie okresu służby wojskowej w wymiarze niecałych 2 lat (1 rok, 11 miesięcy i 13 dni – wg wyliczeń z karty przebiegu zatrudnienia na k.33-34 akt ZUS) do stażu pracy w warunkach szczególnych, który wraz z niespornie ustalonym przez Sąd Okręgowy okresem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 13 lat, 10 miesięcy i 18 dni, daje wymagane ustawą co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Bezspornym było, że ubezpieczony ma odpowiednio długi staż pracy (25 lat, 10 miesięcy i 6 dni), osiągnął z dniem 29 czerwca 2014r. wiek emerytalny 60 lat i nie był członkiem OFE. Stwierdzić zatem trzeba, że zrealizował wszelkie warunki do nabycia prawa do żądanego świadczenia i nastąpiło to z dniem 29 czerwca 2014r. Od tej daty też emerytura mu przysługuje, zgodnie z treścią art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Mając na względzie powyższe Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego i orzekł, jak w pkt 1 sentencji. O kosztach procesu za obie instancje orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i

§ 3 k.p.c. i § 11 ust.2 i § 12 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (j.t. Dz. U. z 2013r. poz. 461) oraz art.35 ust.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t.: Dz.U. z 2010r., Nr 90, poz.594 ze zm.).